

نیمی از زنان تحصیل کرده؛ بیکارند

13 اردیبهشت 1404

تجرد قطعی شاخصی در جمعیت‌شناسی است. یعنی سنی که بعد از آن دیگر تمایل، شانس و فرصت ازدواج افراد به حداقل می‌رسد. معمولاً این سن برای مردان ۵۰ سال و برای زنان ۴۵ سال است.

هر ساله روز دختر درحالی با چند پیام تیریک و چند شاخه گل خلاصه می‌شود که پشت این مناسبت، خواسته‌ها و آمارهایی قابل تامل وجود دارد؛ آمارهایی که می‌گویند دختران ایرانی در پوشش تحصیلی، ورود به دانشگاه و حتی آشنایی با دانش‌های نوین از جمله هوش مصنوعی، پیشتازند؛ در این میان اما آنها با چالش‌هایی مثل «بیکاری» با وجود تحصیلات عالیه دست و پنجه نرم می‌کنند؛ این در حالیست که علی‌رغم این موفقیت‌ها، سیاست‌های کشور در خصوص افزایش جمعیت، بحث «ازدواج» را پیش می‌کشد، بحثی که اما و اگرهایی را با افزایش سن ازدواج و مجرد پیش آورده است.

ایسنا در خبری نوشت: شهلا کاظمی‌پور، جمعیت‌شناس در این باره اظهار کرد: براساس آمارهای سال ۱۴۰۳ مرکز آمار ایران در حال حاضر حدود ۸۷ میلیون نفر در کشور زندگی می‌کنند که ۴۳ میلیون نفر از آنها زن هستند. از این جمعیت زنان، برآورد می‌شود که حدود ۲۱ میلیون نفر کمتر از ۳۵ سال سن داشته باشند؛ همچنین از میان این ۲۱ میلیون نفر، ۱۵ میلیون نفر «دختر» هستند.

وی با اشاره به تفکیک سنی ۱۵ میلیون دختر در کشور، گفت: از این میزان، ۷.۵ میلیون نفر کودک (زیر ۱۲ سال)، حدود ۳.۵ میلیون نفر نوجوان (۱۲ تا ۱۷ سال)، ۲ میلیون و ۴۰۰ هزار نفر جوان (۱۸ تا ۲۴ سال) و یک میلیون و ۷۰۰ هزار نفر نیز در دوره آخر جوانی (۲۵ تا ۳۴ سال) قرار دارند. از میان جمعیت چهار میلیون نفری دختران ۱۸ سال به بالا، ۲ میلیون و ۲۰۰ هزار نفر نیز دانشجو هستند.

بنابر اظهارات این جمعیت‌شناس، از میان ۲ میلیون و ۲۰۰ هزار دانشجو، حدود یک و نیم میلیون نفر در مقطع لیسانس، ۸۰۰ هزار نفر در مقطع فوق لیسانس و ۱۱۲ هزار نفر در مقطع دکترا مشغول به تحصیل هستند.

نیمی از زنان تحصیل کرده؛ بیکارند

این جامعه‌شناس در ادامه با بیان اینکه ۵۰ درصد زنان تحصیل‌کرده شاغل نیستند، گفت: علی‌رغم بالا بودن پوشش تحصیلی دختران نسبت به پسران در مقاطع مختلف تحصیلی، مسئله اساسی این است که به طور کلی شاخص‌های تحصیلی در ایران باید افزایش یابد، چراکه تحصیلات به صورت هدفمند صورت نمی‌گیرد. به بیانی دیگر در کشورهای پیشرفته، افراد با این هدف تحصیل می‌کنند که از معلومات خود بهره‌برداری کنند، این درحالیست که در ایران میزان بیکاری جوانان تحصیل‌کرده به ویژه زنان بسیار بالاست، زیرا آنها نتوانسته‌اند از سرمایه‌گذاری مالی و فرهنگی که برای خود انجام داده‌اند، بهره‌برداری کنند؛ این موضوع هم به ضرر خود افراد و هم به ضرر جامعه است.

با افزایش ۲ ساله سن ازدواج، میانگین سن ازدواج در دختران به ۲۵,۵ سال رسید

کاظمی‌پور با اشاره به وضعیت تاهل و مجرد جمعیت دختران ۱۵ تا ۳۴ سال نیز تصریح کرد: از میان جمعیت ذکرشده در مجموع ۶ میلیون نفر متاهل هستند. همچنین میانگین سن ازدواج ۲۵,۵ سال است که این رقم در دهه‌های اخیر حدود ۲ سال افزایش داشته است.

کودک همسری کمتر شده است

وی در پاسخ به پرسشی درباره تغییرات نرخ کودک‌همسری در سال‌های گذشته، گفت: میزان کودک‌همسری نسبت به گذشته کاهش قابل توجهی داشته است، چراکه در گذشته، بسیاری از خانواده‌ها در روستاها زندگی می‌کردند و نیازی به ادامه تحصیل احساس نمی‌شد، اما امروز ازدواج در سنین پایین منجر به بازماندگی از تحصیل می‌شود؛ مسئله‌ای که می‌تواند در آینده برای فرد، فرزندان و خانواده‌اش مشکلات جدی ایجاد کند.

کاهش سن مجرد قطعی دختران از ۴۵ به ۳۸ سالگی

این جامعه‌شناس همچنین در مورد وضعیت «تجرد قطعی» دختران در کشور نیز بیان کرد: مجرد قطعی شاخصی در جمعیت‌شناسی است. یعنی سنی که بعد از آن دیگر تمایل، شانس و فرصت ازدواج افراد به حداقل می‌رسد. معمولاً این سن برای مردان ۵۰ سال و برای زنان ۴۵ سال است. حدود ۲ درصد از

مردان به دلیل عدم تمایل به ازدواج، معلولیت و سایر عوامل در مجرد قطعی قرار دارند، این رقم برای زنان نیز حدود ۲ درصد بوده که در دو دهه اخیر افزایش پیدا کرده است. از سوی دیگر نیز، سن مجرد قطعی در دختران کاهش یافته؛ به گونه‌ای که اکنون سن مجرد قطعی در دختران از ۴۵ به ۴۰ یا حتی ۳۸ سالگی رسیده است.

بالاترین رقم مجرد قطعی دختران در تهران

کاظمی‌پور در ادامه میزان مجرد قطعی دختران را در استان تهران به عنوان بالاترین رقم و در استان‌های محروم به عنوان پایین‌ترین رقم عنوان کرد و گفت: اساساً مجرد برای زنان ناشی از محدودیت تعداد مردان در سن ازدواج رخ می‌دهد که این موضوع بیشتر برای دختران دهه ۶۰ رخ داده است؛ زیرا با افزایش مولید در دهه ۶۰، معمولاً دختران متولد در این دهه، باید با مردان بزرگتر از خود ازدواج می‌کنند. معمولاً پسران دهه ۶۰ با زنان جوانتر از خودشان ازدواج می‌کنند، به همین دلیل تعدادی از زنانی که به سن بالای ۳۵ سال می‌رسند دایره همسرگزینی‌شان کوچک می‌شود، زیرا مردان در این سن اکثراً متاهل هستند. از سوی دیگر زنان با افزایش سن، بیشتر به دنبال تحصیلات عالیه و اشتغال مناسب‌تر می‌روند و همین عوامل منجر به تأخیر در ازدواج آنها می‌شود.

وضعیت نرخ مجرد قطعی در ۱۰ سال آینده

وی در پاسخ به این که نرخ مجرد قطعی در ۱۰ سال آینده با چه تغییراتی همراه خواهد بود؟ اینطور پاسخ داد: میزان افزایش مجرد قطعی از بین می‌رود، زیرا افرادی که اکنون به مجرد قطعی رسیده‌اند وارد سنین ۵۰، ۶۰ سالگی می‌شوند و متولدین دهه ۷۰ که به ۴۰ سالگی می‌رسند، دیگر با مضیقه ازدواج روبرو نیستند، زیرا تعداد مردان دهه ۶۰ در آن سال به آن شدت کم نیست.

این جمعیت‌شناس در ادامه به هوش مصنوعی و توسعه دانش ارتباطی پرداخت و یادآور شد: دختران جامعه ایران از پسران در این حوزه اشراف بیشتری دارند، اما به همان میزان نیز خطرپذیری‌شان بالاست؛ این موضوع مدیریت جامعه و خانواده‌ها را می‌طلبد.

کاظمی‌پور در ادامه در پاسخ به این سوال که شبکه‌های مجازی چقدر بر هویت‌یابی و الگوهای رفتاری دختران در جامعه اثرگذار است، گفت: در صورتی که فضاهای مجازی اجتماعی به درستی مدیریت شوند، می‌توانند تأثیر مطلوبی بر هویت‌یابی و الگوهای رفتاری دختران بگذارند، در غیر اینصورت برای جامعه تبعات منفی به دنبال خواهد داشت. منظور از مدیریت این است که شبکه‌های مجازی رها نشوند. در ایران، وقتی بحث از فضای مجازی و آسیب‌هایش به میان می‌آید، ساده‌ترین راه‌حل را در فیلتر کردن و بستن درها می‌بینند در حالی که این، در حقیقت پاک کردن صورت مسئله است. چرا که در دنیای امروز، هر نوجوان و جوانی می‌تواند با یک فیلترشکن ساده، به همان محتوایی که قرار بود از آن دور بماند، دسترسی پیدا کند؛ محتوایی که گاه می‌تواند آسیب‌های جدی روانی و اجتماعی به همراه داشته باشد. در این میان، آنچه جای خالی‌اش احساس می‌شود، مدیریت هوشمندانه و اصولی است. مدیریتی که به جای حذف، دسترسی را به سمت شبکه‌ها و فضاهای مفید و اثرگذار هدایت کند.